

Tamer BOZKURT

THEMIS

TİCARET HUKUKU - CİLT I

TİCARÎ İŞLETME HUKUKU

**6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ve
6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu'na göre hazırlanmış,
26.6.2012 tarih ve 6335 sayılı Kanun ile getirilen değişiklikler
ilgili yerlere işlenmiştir.**

İÇİNDEKİLER

8. BASKI İÇİN ÖNSÖZ.....	VII
6. BASKI İÇİN ÖNSÖZ.....	IX
YAZAR HAKKINDA.....	XI

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK TİCARET HUKUKU, TİCARİ İŞLETME KAVRAMI VE TİCARİ İŞLETME ÜZERİNDEKİ İŞLEMLER

§ 1 – 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU’NUN YASALAŞMA SÜRECİ.....	1
§ 2 – GENEL OLARAK TİCARET HUKUKU	2
§ 3 – TİCARET HUKUKUNDA SİSTEMLER.....	2
I. GENEL OLARAK	2
II. AYIRIM	3
A– Sübjektif Sistem.....	3
B– Objektif Sistem	3
C– Karma (Modern) Sistem.....	3
D–Türk Sistemi ve Değerlendirme.....	4
§ 4 – TÜRK TİCARET KANUNU’NUN BAŞAT KAVRAMI: “TİCARİ İŞLETME”	5
I. KAVRAM ve TANIM	5
II. TİCARİ İŞLETMENİN KİŞİLİĞİ (Tüzel Kişilik) SORUNU	6
III. BİR ORGANİZASYONUN “TİCARİ İŞLETME” SAYILABİLMESİ İÇİN GEREKEN UNSURLAR	7
A– Genel Olarak.....	7
B– Unsurlar	8
1. Gelir Sağlama	8
2. Bağımsızlık	9
3. Devamlılık.....	9
4. Ayırıcı Unsur: Esnaf Faaliyeti Sınırlarını Aşma	9
IV. TİCARİ İŞLETMEYİ OLUŞTURAN UNSURLAR ve BUNLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ SORUNU	13
V. TİCARİ İŞLETMENİN ÖRGÜTLENMESİ (MERKEZ/ŞUBE).....	13
A– Merkez Kavramı ve Düzenlenişi.....	13
B– Şube	14
1. Kavram	14
2. Unsurlar	15
3. Şubenin Önem Arz Ettiği Noktalar.....	16
VI. TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ ve REHNİ	19

A- Ticarî İşletmenin Devri	19
1. Genel Olarak	19
2. İşletmenin Devri, Şirket Birleşmesi Ayırımı	21
3. Devrin Şartları	23
4. Devrin Hüküm ve Sonuçları	25
B- Ticarî İşletme Rehni	32
1. Genel Olarak	32
2. Rehnin Kurulması	33
3. Rehnin İşleyişi ve Hükümleri	40
4. Rehnin Sona Ermesi ile Hüküm ve Sonuçları	43

İKİNCİ BÖLÜM TİCARİ İŞ, BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLMASININ SONUÇLARI VE TİCARİ HÜKÜMLER

§5- TİCARİ İŞ	45
I. KAVRAM	45
II. BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLARAK BELİRLENMESİNDE KULLANILACAK ÖLÇÜTLER	45
A- Ticarî İş Saptamasında “Altın” Kural	45
B- yTTK m. 3’e Göre Ticarî İş	45
1. «1. Alternatif»: TTK’da Düzenlenen Konular	45
2. «2. Alternatif»: Bir Ticarî İşletmeyi İlgilendiren İşlem ve Fiiller	46
C- Tamamlayıcı Hüküm: yTTK m. 19’e Ticarî İş	47
1. Tacirlerin Borçlarının Ticarî Olması Kuralı	47
2. Bir Taraf İçin Ticarî İş Sayılan “Sözleşmeler”	48
D- Ticarî İş Konusundaki Değişik Örnekler	49
E- Haksız Fiillerde Durum	51
III. BİR İŞİN TİCARİ İŞ OLARAK SAPTANMASININ YARATACAĞI SONUÇLAR	55
A- Genel Olarak	55
B- Müteselsil Borçluluk ve Kefalet (Teselsül Karinesi)	55
1. Müteselsil Borçluluk	55
2. Müteselsil Kefalet	57
C- Ticarî İşlerde Faiz	60
1. Faiz Kavramı, Türleri ve Özellikleri	60
2. Faiz ile İlgili Mevzuata Genel Bir Bakış	63
3. Ticarî İşlerde Faize İlişkin Farklılıklar	66
4. 3095 Sayılı “Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun”un Öngördüğü Rejim	71
§6- TİCARİ HÜKÜMLER	75
I. GENEL OLARAK	75
II. TİCARİ HÜKÜMLERİN UYGULANMA SIRASI	75
A- Emredici Kanun Hükümleri	75
B- Bu Hükümlere Aykırı Olmayan Sözleşme Hükümleri	76

C–Tamamlayıcı/Yorumlayıcı Hükümler	76
D–Ticari Örf-Âdet	76
E– Genel Hükümler.....	77
III. TİCARİ HÜKÜM OLMAYA BAĞLANAN BAZI SONUÇLAR	78
A– En Yüksek Sınırı Aşan İşlemler	78
B–Zamanaşımı	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TACİR VE ESNAF

§7– TACİR.....	81
I. GENEL OLARAK	81
II. TACİR SIFATININ KAZANILMASI	81
A– Gerçek Kişiler	81
1. Ticari İşletme İşletmek	81
2. İşletmenin “Kısmen Dahi Olsa” Kendi Adına Yapılması	82
3. İstisnai Bazı Hallerde Tacir Sifatının Kazanılıp Kazanılmayacağı Sorunu	83
B– Tüzel Kişiler	85
1. Genel Olarak.....	85
2. yTTK m. 16’de Sayılan Tüzel Kişi Tacirler	85
3. yTTK m. 17 Dolayısıyla Donatma İştirakinin Durumu	88
4. Şirketler Topluluğunda Hâkim Teşebbüs	88
III. TACİR SIFATININ SONUÇLARI: NİMET ve KÜLFETLER	90
A– Tacir Olmaya Bağlanan “Külfetler”	90
1. Sadece Bir Tarafın Tacir Olmasının Yettiği Olasılıklar.....	90
2. Her İki Tarafın da Tacir Olması Gereken Olasılıklar	97
B– Tacir Olmaya Bağlanan “Nimetler”.....	101
1. Sadece Bir Tarafın Tacir Olmasının Yettiği Durum: Ücret ve Faiz İsteme	101
2. Her İki Tarafın da Tacir Olması Gereken Olasılıklar.....	102
IV. TACİR SIFATININ KAYBI ve BUNUN SONUÇLARI	110
§8– ESNAF VE ESNAF İŞLETMESİ	110
I. GENEL OLARAK	110
II. ESNAF HAKKINDA UYGULANACAK TTK HÜKÜMLERİ	111

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM TİCARİ YARGI

§9– GENEL OLARAK TİCARİ YARGI.....	113
I. BİR DAVANIN TİCARİ DAVA OLARAK BELİRLEN-MESİNDEKİ ÖLÇÜTLER (TİCARİ DAVA TÜRLERİ).....	113
A– Mutlak Ticari Davalar	114
1. «1. Alternatif»: yTTK m. 4’te Düzenlenen Davalar	114

2. «2. Alternatif»: Özel Kanun Hükümlerinden Doğan Bazı Hukuk Davaları	116
B– Yarı-Nispi Ticarî Davalar	117
C– Nispi Ticarî Davalar	117
II. BİR DAVANIN TİCARİ DAVA OLUP OLMADIĞI SAPTANIRKEN İZLENMESİ GEREKEN YÖNTEM	118
III. TİCARİ DAVALARIN GÖRÜLMESİ.....	119

BEŞİNCİ BÖLÜM TİCARET SİCİLİ

§ 10– GENEL OLARAK TİCARET SİCİLİ	123
I. TİCARET SİCİLİ TEŞKİLATI.....	123
II. SİCİL İŞLEMLERİ.....	124
A– Tescil	124
1. Genel Olarak.....	124
2. Tescil Talebi, Şekli ve Süresi.....	127
B– Sicildeki Değişiklikler ve Silme (Tadil - Terkin).....	128
C– Tevdi Yükümlülüğü.....	129
III. TİCARET SİCİLİ MEMURUNUN İNCELEME GÖREVİ	129
A– İnceleme Noktaları	129
B– Tescile Davet	129
C– Tescil Talebinin Reddi Kararına İtiraz	130
D– Geçici Kayıt.....	130
IV. İLAN ve ALENİYET	131
V. TESCİL ve İLANIN ETKİSİ.....	131
A– Kurucu/Bildirici Etki	131
B– Müspet/Menfi Etki.....	134
VI. TİCARET SİCİLİNE GÜVEN İLKESİ.....	136
VII. SİCİL KAYITLARININ TUTULMASINDAN DOĞAN SORUMLULUK ...	137

ALTINCI BÖLÜM TİCARET UNVANI VE İŞLETME ADI

§ 11– TİCARET UNVANI.....	139
I. GENEL OLARAK	139
II. OLUŞTURULMASI.....	140
A– “Çekirdek”, Anlamı ve Oluşturulması	140
1. Gerçek Kişi Tacirler ve Adi Şirket	140
2. Tüzel Kişi Tacirler	140
3. Tacir Sayılan Diğer Tüzel Kişiler ve Donatma İştiraki.....	143
B– “Ek”, Anlamı ve Kullanılması.....	143
III. TİCARET UNVANI ile İLGİLİ ÖZEL DURUMLAR (DEĞİŞİKLİKLER) ..	145

A- Ticaret Unvanının Devamlılığı	145
B- Şubelerin Unvanı	146
C- Ticaret Unvanının Devri	146
D- Ticaret Unvanının Korunması	146
§ 12- İŞLETME ADI	147

YEDİNCİ BÖLÜM MARKA

§ 13- MARKA	149
I. GENEL OLARAK MARKA ve TÜRLERİ	149
II. MARKANIN TESCİLİ	150
A- Marka Olarak Tescil Edilebilecek İşaretler	150
B- Tescil İçin Mutlak Ret Nedenleri	151
C- Tescil İçin Nispi Ret Nedenleri	154
III. MARKANIN TESCİLİ ile İLGİLİ USULİ İŞLEMLER	157
IV. MARKANIN TESCİLİ ve SONUÇLARI	158
A- Genel Olarak	158
B- Tescilin Marka Sahibine Tanıdığı Hak ve Yükümlülükler	158
V. MARKANIN HUKUKİ İŞLEMLERE KONU OLMASI	160
A- Genel Olarak	160
B- Devir	160
C- Markanın Teminat Olarak Gösterilmesi	161
D- Haciz	161
E- Lisans	161
VI. MARKANIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ/İPTALİ ve MARKA HAKKININ SONA ERMESİ	162
A- Hükümsüzlük/İptal Nedenleri	162
1. Mutlak ve Nispi Ret Nedenleri	162
B- Sona Ermesi	164
VII. MARKA HAKKINA TECAVÜZ ve HAKKIN KORUNMASI	165
A- Tecavüz Sayılan Fiiller	165
B- Açılabilir Davalar	165
C- Yetkili - Görevli Mahkeme	166
D- Zamanaşımı	166

SEKİZİNCİ BÖLÜM HAKSIZ REKABET

§ 14- HAKSIZ REKABET	167
I. KAVRAM	167
II. KOŞULLAR	169

III. HAKSIZ REKABET HUKUKUNUN AMAÇLARI ve KORUDUĞU DEĞERLER.....	170
IV. HAKSIZ REKABET HALLERİ	170
V. HAKSIZ REKABET SONUCU AÇILABİLECEK DAVALAR ve DAVA AÇMAYA YETKİLİ OLANLAR.....	179
A- Davalar	179
1. Hukuk Davaları	179
2. Ceza Davaları	180
B- Dava Açmaya Yetkili Olanlar ve Davalılar	181
1. Davacılar	181
2. Davalı/lar	182
C- İhtiyati Tedbirler, Hüküm İlanı ve Zamanaşımı.....	183
1. Tedbir ve Gümrükte El Koyma	183
2. Hükümün İlanı ve Üçüncü Kişiler Hakkında İcrası	184
3. Zamanaşımı	184

DOKUZUNCU BÖLÜM TİCARİ DEFTERLER

§ 15- TİCARİ DEFTERLER	187
I. GENEL OLARAK ve KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE ve DENETİM STANDARTLARI KURUMU'NUN YETKİLERİ	187
A- Genel Olarak	187
B- Kamu Gözetimi, Muhasebe Denetim Standartları Kurumu'nun Yetkileri	188
II. TUTULACAK DEFTERLER.....	189
III. TİCARİ DEFTER TUTMA İLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜK ve SORUMLULUKLAR.....	190
A- Defterlerin Tutulması.....	190
1. Genel Olarak	190
2. Envanter Çıkarma Yükümü.....	191
3. Açılış Bilânçosu ve Yılsonu Finansal Tabloları ve Bunların İçeriği.....	192
B- Saklama Yükümlülüğü ve Zayi Belgesi Alma	192
C- Onaylatma	194
1. Genel Olarak	194
2. Fiziki Olarak Tutulan Defterlerde	194
3. Elektronik Ortamda Tutulan Defterler	195
D- Ticarî Defterlerin Uyuşmazlıklarda İbrazı ve Suretlerinin Alınması	195
1. İbraz	195
2. Suret Alınması	195
3. Defterlerin Tamamının İncelenmesi	195
IV. TİCARİ DEFTERLERİN İSPAT GÜCÜ	196
A- Genel Olarak ve Lehe Delil Olması	196
B- Karşı Tarafın Defterlerine Dayanma	197

ONUNCU BÖLÜM CARİ HESAP

§ 16- CARİ HESAP	201
I. GENEL OLARAK	201
II. TANIM ve ÖZELLİK ARZ EDEN NOKTALAR	203
III. CARİ HESABA GEÇİRİLEBİLECEK ve GEÇİRİLEMEYECEK ALACAKLAR.....	203
A- Cari Hesaba Geçirilecek Alacaklar	203
B- Cari Hesaba Geçirilemeyecek Alacaklar	204
IV. CARİ HESABIN İŞLEYİŞİ ve HÜKÜMLERİ.....	204
A- Genel Olarak.....	204
B- Süreler.....	205
C- Bakiyenin Tespit ve Kabulü.....	205
D- Faiz.....	206
V. CARİ HESABIN SONA ERMESİ.....	207
A- Genel Nedenler.....	207
B- Özel Nedenler.....	207
1. Ölüm - Kısıtlanma.....	207
2. Bakiye Artığının Haczi.....	207
VI. ZAMANAŞIMI	208

ONBİRİNCİ BÖLÜM TACİR (VE ESNAF) YARDIMCILARI

§ 17- TACİR (VE ESNAF) YARDIMCILARI.....	209
I. GENEL OLARAK	209
II. TACİR YARDIMCILARI ile TEMSİL/VEKÂLET HUKUKUNUN İLİŞKİLERİ	211
III. BAĞIMLI YARDIMCILAR.....	217
A- Ticarî Temsilci.....	217
1. Kavram, Tanım, Unsurlar.....	217
2. Atanması	217
3. Temsil Yetkisi, Kapsamı, Sınırlandırılması.....	219
4. Sona Erme	223
B- Ticarî Vekil.....	224
1. Kavram, Tanım ve Türleri	224
2. Temsil Yetkisi.....	226
C- Pazarlamacı	227
1. Kavram ve Tanım	227
2. Atama, Tarafların Yükümlülükleri.....	227
3. Sona Erme	228
IV. BAĞIMSIZ YARDIMCILAR	229
A- Simsar (Tellâl)	229
1. Genel Olarak, Kavram ve Türleri	229

2. Unsurlar, Sımsarın Hak ve Yükümlülükleri	230
B- Acente.....	235
1. Kavram, Tanım ve Unsurlar	235
2. Türleri: Aracı Acente - Sözleşme Yapan Acente	237
3. Temsil Yetkisi, Kapsamı ve Yetkinin Değişik Görünümleri	238
4. Tarafların Yükümlülükleri ve Hakları	243
5. Sona Erme	250
6. Acentelikte Rekabet Yasası Anlaşması	254
7. Zamanaşımı	256
8. Acentelik Hakkındaki Hükümlerin Uygulanacağı Diğer Kişiler	256
C- Komisyoncu	258
1. Genel Olarak	258
2. Taşıma İşleri Komisyonculuğu.....	260

EK

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NDA TİCARİ İŞLETME HUKUKU İLE İLGİLİ BELLİ BAŞLI DEĞİŞİKLİKLER (ÖZET-26.6.2012 TARİH VE 6335 SAYILI KANUN'LA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER DÂHİL)

1. Ticarî İşletme Hukuku- Genel Düzenlemeler	265
2. Tacir ve Tacir Olmaya Bağlanan Sonuçlar	266
3. Ticarî Yargı	266
4. Ticaret Sicili.....	267
5. Ticaret Unvanı-İşletme Adı-Marka	267
6. Haksız Rekabet	268
7. Ticarî defterler	269
8. Cari Hesap.....	271
9. Tacir Yardımcıları	271
KAYNAKÇA	273